

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מי חטאת המטהרים

קטעי שיחות, אגרות קודש וכת"ק

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע
אודות חשיבותה ופעולתה של התוועדות הסידיית

יוצא לאור על-ידי

ועד „חיילי בית דוד”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושמונה לבריאה
ה' תהא שנת סגולות חרותנו
ק"ו שנה להולדת הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות

הוד כבוד קדושת אדוננו אבינו מורנו ורבינו מלך המשיח שיחי' לעולם ועד

ירום כבודו ותנשא מלכותו ויצליח בהצלחה אלוקית נפלאה
וירוה נחת ועונג מכלל ישראל, ומשלוחיו בפרט
ויביאנו ברנה אל הר ציון אשר אהב
וישמיענו נפלאות מתורתו "תורה חדשה מאיתי תצא"
בהתגלות מלכותו לעין כל והיתה להוי' המלוכה
בגאולתנו האמיתית והשלימה
תיכף ומי"ד ממו"ש, נא"ו!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לזכות

החתן התמים שניאור זלמן שי' והכלה מי' זלדא תחי' לויפער
לרגל נישואיהם בשעטו"מ ביום ג' י"ד סיון ה'תשס"ח
יה"ר שתהא זו הקמת בית נאמן בישראל על יסודי התורה והמצווה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות,
לנח"ר כ"יק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ולקבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש!

נדבת הוריהם שיחיו

לזכות החייל בצבאות ה' יהודה יחיא שי' בן חנה שירה
יה"ר שיגדל חסיד ירא שמים ולמדן בצבאו של מלכנו משיחנו
מתוך בריאות איתנה ומתוך שמחה וטוב לבב

לזכות התי' שניאור פרץ שי' בן מרים לרגל יום הולדתו
הצלחה בגו"ר ולקבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש

כ"ק אדמו"ר – מהורש"ב – כהכנה לאמירת מאמר, וזלה"ק: "שיפעול בי ובהשומעים". וכבר מילתי אמורה כ"פ בהתוועדות, אשר אף שלכאורה כיון שזהו פ"נ של נשיא ישראל צ"ע אם הנהגה זו נוגע גם לאחרים, אבל כיון שנודעו הדברים ברבים בודאי גם לאלו ששמעו נוגע הענין, ובנדון דידן הרי אדרבה וק"ו, אם הנ"ל כתב פ"נ כאלו עאכו"כ אנשים כערכנו.

(ממכתב ג' כסלו תשי"ז)

עיקר העניין בהתוועדות - לימוד התורה וקיום המצוות

ידוע הפתגם שאמר אדמו"ר הזקן אשר "פתקא אשר משמי שמיא נחיתא" בנוגע לגודל מעלתה של התוועדות חסידית, שבכחה לפעול יותר מאשר פעולתו של מלאך מיכאל, וטעם הדבר – מפני גודל הנחת-רוח שנפעל למעלה מהנהגתם של ישראל איש לרעהו באופן של אהבה וחיבה, הנהגה שבאה לידי ביטוי בהתוועדות חסידית.

וענין זה מודגש גם בלשון חז"ל "גדולה לגימה שמקרבתי", היינו, שע"ז שמקשרים את ההתוועדות עם לגימה כפשוטה, אזי נפעל ענין של קירוב.

אמנם, יש לזכור שעיקר ענין ההתוועדות הוא – בלשון הכתוב "הילכו שנים יחדיו בלתי אם נודעו", והכוונה בזה היא – כדי להוסיף בענין ד"ונועדתי לך שם", ע"י לימוד התורה וקיום המצוות, ומה שצריך להיות ענין של לגימה – הרי זה להוריד את ה"סירכא" כו', ובפשטות – כאשר מוכרחים לפעמים לומר דבר שאינו באופן של נועם בתכלית השלימות (בשביל טובת הזולת, שהדברים יפעלו עליו), אזי יוכל לתרץ שאמר כן מפני שלקח מעט משקה...

(משיחת ש"פ תולדות תשמ"ה)

להשתדל לעשות התוועדות מפעם לפעם בביתו הפרטי

כשם שב"בית חב"ד" המרכזי (בכל מקום ומקום) עורכים ביומין זכאין התוועדויות חסידיות, כולל סעודה כפשוטה, כדי שיתוסף גם העילוי ד"גדולה לגימה שמקרבתי" – יש לכ"א להשתדל שמפעם לפעם תערך התוועדות חסידית גם ב"בית חב"ד" הפרטי, בדירתו הפרטית.

ובפרט כאשר חוזרים מ"בית חב"ד" הכללי בדי אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שממנו הפיץ את המעיינות בכל קצוי תבל במשך עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ובאופן דפעולה נמשכת דוקא, הרי, נוסף על הנהוג מכבר לערוך התוועדות חסידית בביהכ"נ וביהמ"ד, בית חב"ד המרכזי, ישתדל כאו"א לערוך התוועדות חסידית גם בביתו הפרטי, "ולחזור" (מה טוב – בעצמו, ועכ"פ – להזמין מישהו שיכול לחזור) מתורתו של נשיא דורנו, שזכה ללמוד בעצמו ולשמוע בהיותו בדי אמות אלו.

(משיחת ש"פ ריגש תשמ"ז)

פתח דבר

לקראת ש"פ שלח, אשר בה מודגש עניין האחדות שלמעלה מהתחלקות, כדברי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בש"פ שלח ה'תנש"א: "גם עבודתו הפרטית של כאו"א מישראל כפי שמחולקים זמ"ז, כולל ובמיוחד בהענין ד"לדעתך" (עיקר מציאות האדם), ש"אין דעיתוהם שוות", צריכה להיות חדורה בנקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות, כפי שמתבטאת (לכל לראש) באהבת ישראל ואחדות ישראל, שמתבונן בדעתו ("לדעתך") בצרכיו של הזולת לעזור ולסייע בכל המצטרך לו, הן ברוחניות והן בגשמיות" –

הננו מוציאים לאור קונטרס מיוחד המלוקט מתורת נשיא דורנו כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ומתורת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע, המבאר את גודל חשיבותה ופעולתה של התוועדות חסידית בכל הנוגע להרגשת הצורך הנחוץ בעזרה וסיוע לזולת.

בציפ"ה ובביטחון גמור אשר בזכות "אחדות החסידים – אשר – תובלים לקראת משיח", נזכה תיכף ומי"ד ממ"ש לחזות ולראות בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לעיני כל חי באופן ד"מלך ביופיו", ויכירו וידעו כל יושבי תבל במלכותו, ויכריזו כולם יחדיו, בקול גדול ובהתבטלות מוחלטת, את ההכרזה הנצחית, המביאה לידי ביטוי את התמסרותנו והתקשרותנו אליו, ופועלת התגלותו המיידית בגאולה האמיתית והשלימה:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד „חיילי בית דוד“

770 בית משיח, בית חיינו

ימות המשיח, יום ועש"ק פ' שלח, י"ז סיון ה'תשס"ח
מאה ושש שנה להוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
וד"ן שנה לנשיאותו-מלכותו
ברוקלין, נ.י.

החיי' במשך שלושים שנות נשיאותו, כמה חזיונות קדושות הוא ראה.

קדוש בן קדוש, בן בתו של קדוש גאון וצדיק קרוב לבן שבעים שנה בוכה בדמעות שליש מעומק פנימית נקודת לבבו על זה שאינו יכול להשתתף בהתוועדות חסידית כמו כל חסיד פשוט ורגיל ובלתי בולט.

* * *

מיום עמדי על דעתי – אמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק – גם בימי ילדותי הייתי שומר את הזמן.

כוסף הייתי, תאב ומשתוקק לשמוע סיפורי החסידים, והייתי מיקר את התוועדות החסידים, אבל עם זה הייתי מצטער על אבוד הזמן בזה.

אמנם מאז שמעי את אשר ספרתי הנה נחקק בי ענין התוועדות חסידים לדבר עקרי.

וכאשר ראיתי את רוב הטובה, בעבודה בפועל, בעבודה שבלב ובצחצוח כלי ההבנה וההשגה, שהתוועדות חסידית פועלת, הוחלט אצלי, אשר התוועדות החסידים הוא **מי חטאת המטהרים**.

והנני ידו הדו"ש ומברכ.

(חלקים מסוימים מופיעים במקורם בלה"ק. אגה"ק כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"ד, עמ' רל"ה ואילך. נדפס גם בסה"מ קונטרסים ח"ב עמ' 806 בכותרת "מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א אל אחד מתלמידי "תומכי-תמימים הקשישים שי' הנוטל חלק בראש העבודה לחזק דרכי החסידות והחסידים במדינתו יע"א")

- "המעשה הוא העיקר" -

מה לך להמתין עד ש"זמינו" אותך להתוועדות?!

ישנם כאלו שמחכים ש"זמינו" אותם להתוועדות, ודוקא עיי' שלוחים חשובים ביותר – "זקני מואב וזקני מדין" שיבטיחו לו "מלא ביתו כסף וזהב!". . . מה לך להמתין עד ש"זמינו" אותך להתוועדות?!. . . הרי אדרבה: עליך לכתת את רגליך ולהקיש על דלתותיהם של כל הקהל, לעוררם משנתם – "עורו ישנים משנתכם ונרדמים מתרדמתכם" – כדי שילכו להתוועדות חסידית! אם יהי' שם מי שיכול לומר משהו – מוטב, ואם לאו – ילמדו מתוך הכתב, וכיו"ב.

(משיחת ש"פ פינחס תשד"ז)

יה"ר אשר הדברים יפעלו על השומעים ועל המדברים...

ויה"ר אשר הדברים שנדברו בעת ההתוועדות אודותם כותב יפעלו פעולתם על השומעים ועל המדברים, ועי"ד הסיפור של כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר ראה פ"נ מאביו

"עילוי הכי גדול ונפלא בעצם קיומה של התוועדות": ביטוי הענין דאהבת ואחדות ישראל עד למעשה בפועל

ביאור מהותה ועניינה של התוועדות חסידית בתורת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

א. ביאור תוכן ענינה של התוועדות:

"התוועדות" פירושה – שכו"כ מישראל מתאספים יחדיו, כלומר, עם היותם מחו" לקים ונפרדים זה מזה ("אין דעותיהם שוות", וכיו"ב בשאר עניני התחלקות, הן בנוגע לענינים חיצוניים והן בנוגע לענינים פנימיים), אעפ"כ, מתאספים כולם יחדיו, אשר, עי"ז מתבטא הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל.

וכידוע דברי אדמו"ר הזקן אודות "הפתקא אשר משמי שמיא נחיתא כו"י בנוגע לגודל מעלתה של התוועדות – ע"פ משל מאב שרואה שבניו מתנהגים באהבה ואחוה שלום וריעות, שאז מתמלא עונג ונח"ר מהנהגת בניו, ועד"ז בנמשל, שכאשר כו"כ מל" שראל מתאספים יחדיו מתוך אהבת ישראל ואחדות ישראל, אזי גורמים עונג ונח"ר לאביהם שבשמים.

ליתר ביאור:

ישנם עילויים הבאים כתוצאה מהתאספותם של כו"כ מישראל, כמו: "אכל ביי עשרה שכינתא שריא", וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן באגה"ק ש"אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד, אף שאינם מדברים בדברי תורה, תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא דשרי"א עליהו, עד שהי' מתבטל ממציאיותו לגמרי";

אמנם, כאן מדובר אודות עילוי הכי גדול ונפלא שישנו בעצם קיומה של התוועדות (לא רק מצד התוצאה ד"שכינתא שריא") – ביטוי הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל.

ומובן, שענין זה ישנו גם כאשר שנים מישראל מתוועדים יחדיו (לא רק עשרה מישראל), מכיון שגם בזה מתבטא הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל, דבר הגורם עונג ונח"ר לאבינו שבשמים.

ובפרט – שכל אי מהם הוא "חלק אלקה ממעל ממשי", ומכיון שכן, הרי כאשר ב' חלקים ד"אלקה ממעל" מצטרפים ומתאחדים יחדיו – מובן, שענין זה גורם עונג

ונח"ר ל"אלקה ממעל".

וביחד עם זה, מובן וגם פשוט, שככל שירבה ויגדל מספרם של המשתתפים בהתוועדות, עשרה מישראל, עד לכמה וכמה עשיריות מישראל – אזי ניתוסף עוד יותר בהדגשת הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל.

ונמצא, שתוכנה של התוועדות הוא – ביטוי הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל, כפי שמבאר אדמו"ר הזקן בתניא קדישא (פרק לב) ש"כולן מתאימות ואב א' לכולנה".

ובלשון הכתוב: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם", כולמר, למרות ההתחלקות ד"ראשיכם שבטיכם גוי טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך גוי", אעפ"כ, "אתם נצבים גוי כולכם", "לאחדים כאחד".

ולא עוד, אלא שאחדות זו היא באופן ד"נצבים" – כמו "נצב מלך", כלומר, שהאחדות היא בתוקף דמלך, תכלית התוקף, "אמר מלכא עקר טורא", היינו, שגם כאשר ישנה מציאות של הר (לא רק נדמה להם כהר", שאז מספיק בהסרת הדמיון בלבד, ואין צורך בתוקף דמלך דוקא, כי אם, מציאות של הר בפועל ממש), הרי ע"י אמירתו של המלך (לא רק מעשה בפועל, כי אם, אמירה בלבד) "עקר טורא", שפירושו, לא רק שמתבטל מציאותו, אלא אדרבה, ויתירה מזה – שנעקר ממקומו למקום אחר, בהתאם לרצונו של המלך, היינו, שתמורת היותו מנגד כו', מתהפך מן הקצה אל הקצה להיות במקום שחפץ המלך, בבחינת "עבד מלך מלך".

ועוד נקודה עיקרית בענין ההתוועדות – שהרגש דאהבת ישראל ואחדות ישראל צריך לבוא ולהתבטא בענין של מעשה בפועל. שהרי "המעשה הוא העיקר".

ובפשטות: כאשר כו"כ מישראל מתאספים יחדיו להתוועדות מתוך אהבה ואחוה כו' – הרי מלבד ביטוי הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל בעצם קיומה של ההתוועדות, גורם הדבר שכל אחד מהמשתתפים חושב אודות טובתו של הזולת, ולא עוד, אלא שמדבר בשבחו כו', ועד שעושה מעשה בפועל לטובתו של הזולת.

וכל זה – לא רק בשעת מעשה, במשך זמן ההתוועדות, אלא באופן שרישומו ניכר במשך כל הימים שלאח"י, ולא רק רושם בלבד, אלא גם בנוגע למעשה בפועל ממש.

ועד כדי כך, שענין זה הוא באופן דפעולה נצחית – דמכיון שמדובר אודות פעולת האחדות ד"חלק אלקה ממעל ממש" (כני"ל ס"ד), הרי כשם שהקב"ה הוא נצחי, כן

* * *

שבת פ' בהו"ב שנת תקס"ט אמר הסבא את המאמר "אלה החקים והמשפטים והתורות", הנדפס בלקוטי תורה.

בהרשימות יש אריכות גדולה בתוכן מאמר זה, ובטעם הדבר מדוע אין עליו הגהות ציונים ומראה מקומות, כמו שישנם על שארי המאמרים בלקוטי תורה, כפי שסיפר דבר זה הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק מוהרש לבנו כ"ק אאמו"ר הרה"ק בשם הוד כ"ק אביו אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק זצוקללה"ה.

על שבת ההוא באו לליאדי הרבה אורחים, ביניהם זקנים שהיו עוד מחסידי המגיד ממעזריטש וממקושרי הרה"צ הרמ"מ מהאראדאק, וביניהם הישיש החסיד ר' פסח מרדכי, שזכה להיות איזו פעמים אצל כ"ק הבעש"ט נ"ע.

במוצש"ק ההוא וביום הראשון לאחריו היתה התוועדות זקני החסידים, והישיש החסיד רפ"מ הנ"ל הי' מראשי המדברים והמספרים, והתענגתי במאד מהתוועדות ההיא.

ביום המחרת אחרי ההתוועדות – יום שני ער"ח סיון – קרא אותי כ"ק אאזמו"ר ויברכני כרגיל בכל שנה, ויאמר לפני ביחידות את המאמר "מבן עשרים" – שנדפס אח"כ בלקוטי תורה – וכפל את ברכתו הק' שאצליה בכתבת חדושי תורה בנגלה ובנסתר.

בהרשימה אודות זה כתוב בארוכה על אדות אחדים מזקני החסידים הנ"ל, וביחוד אודות החסיד הישיש רפ"מ הנ"ל, על אודות ההתוועדות הנ"ל, אודות המאמר מבן עשרים ופרטי אמרי-קדש אשר אמר אז הוד כ"ק אדמו"ר הזקן לנכדו הוד כ"ק אדמו"ר בעל צמח צדק.

ומאז והלאה הנה בכל התוועדות שהייתי נוכח כבר היו נוהגים עמי בכבוד של נכד אדמו"ר, ואח"כ כמו עם חתנא דבי נשיאה, ומיום שקבלתי עלי עול אני"ש זה כשלשים שנה, הנה לא טעמתי טעם התוועדות של חסידים.

ובהתבונני כמה טובה בלתי משוערה בגודל הפלאת מעלתה אבדתי במשך חמשים שנה הללו, הנני מצטער ע"ז צער רב מעומק פנימית נקודת לבבי.

ודמעות נשרו מעיני כ"ק אאמו"ר.

* * *

שער בנפשך – סיים כ"ק אאמו"ר [הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק מוהר"ש זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע] הרה"ק את דבריו אלי – מה אבי [הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק בעל צמח-צדק זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע] פעל במשך חמשים שנה הללו – תקס"ט-תרי"ט – כמה חידושי תורה בנגלה, כמה ביאורים הסברים וחידושים בחסידות, כמה יהודים הוא

באי הפעמים שהייתי – אמר כ"ק אאמו"ר הרה"ק – אצל כ"ק זקנך אאמו"ר הרה"ק זי"ע ביחידות בשנת תרל"ט, שאלתיו באיזה ענין עיוני, וישיבני על שאלותי ויסביר לי הענין פעם ושתים, ואף שהבנתי את אשר אמר לי, אבל עוד לא נקלט אצלי בהרגש פנימי.

ויאמר לי כ"ק אאמו"ר זי"ע, את הנועם והעריבות האמיתי (ידעם אמתין געשמאק"י) ביראת שמים, וה"הנחה" האמיתית בחסידות, מקבלים דרך התוועדות חסידית.

ההתוועדות החסידית מגלה את העצמי והוא נוגע בכל ציור קומת האדם של עולם שנה נפש. עצמי מאיר גם בפרוט, ואדרבא, בפשוט ניכרת יותר פעולת העצמי.

ציור אדם הוא ראש, גוף, רגל. בפרצוף הפנימי, הראש הם ראשי אלפי ישראל, גוף הם חסידים משכילים ובעלי עבודה ומארי דעובדין טבין, רגל הם החסידים הבעלי בתים החיים באוירה חסידית ומקיימי הנהגות של חסידות בדרך קבלת עול, ובכללות הציור קומה, אפילו בדרגא היותר גבוהה בהראש, נוגע התוועדות חסידית.

* * *

יום חמישי ערב ר"ח סיון תרי"ט נכנסתי אל אבי [הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בעל צמח-צדק זצוקלה"ה] ופגשתי צועד בתוך חדרו, ועל פני קדשו שרר צער פנימי, דבר שהסעיר אותי במאוד.

ברגע הראשון הופתעתי כל כך שלא יכולתי להוציא הגה מפיו, וכאשר נרגעתי במקצת שאלתי את אבי מהי סיבת צערו.

בידעי את מצב הקשה בעניני הכלל בחורף העבר, חשבתי שבדאי חל שינוי ח"ו בסיכום [האחרון נגד הגזירה], דבר שהושג ע"י רוב גייעה וברצי כסף שיעצרו את גזירת הכפרים והמלונות [בשנת תרי"ח התעוררו בהמניסטריום לעניני-פנים להתענין עם היהודים היושבים בהמלונות – קרעטשמע – והעריכו חוקים לגרש את היהודים, ובחורף תרי"ט נסע הוד כ"ק אאמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ביחוד, בשביל השתדלות זו לפטרבורג].

היום – ענה לי אבי – מלאו חמשים שנה מאז ההתוועדות האחרונה בליאדי שהתקיימה ביום ב' ער"ח סיון תקס"ט.

כאשר מלאו לי שמונה חדשים – המשיד האבא [הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בעל צמח-צדק זצוקלה"ה] בדבריו – אמר סבי [הוד כ"ק אדמו"ר הזקן זצוקלה"ה] לאמי [הרבנית הצדקנית מרת דבורה לאה זצוקלה"ה] שתביא אותי אלי, וברצוני לברכני, ומשנה ההיא ואילך הי' סבי מברך אותי מידי ער"ח סיון.

כאשר סבי התחיל לאמר לפני מאמרי חסידות ביחידות, הי' יום זה ער"ח סיון, גם-כן בין הימים שבהם הי' אומר בפני מאמרי חסידות ביחידות.

הוא גם בנוגע ל"חלק אלקה ממעל ממש", ובמילא, ישנו ענין הנצחיות גם בפעולת האחדות ד"חלק אלקה ממעל ממש".

ואין ענין יוצא מדי פשוטו – שרואים במוחש שלפעמים יכולים לעזור ולסייע ליהודי, בדברי עידוד, עצה טובה, עד למעשה בפועל, באופן שעזר וסיוע זה נוגע ופועל על כל הימים שלאח"ז, לו ולזרעו אחריו, עד סוף כל הדורות.

זוהי איפוא הנקודה הכללית דענין ההתוועדות – ביטוי הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל, עד לענין של מעשה בפועל, ובאופן נצחי.

וכאמור, מכיון שענינה של ההתוועדות הוא היסוד לכל שאר פרטי הענינים שיש נם בזמן זה – הרי התוכן והנקודה דענין ההתוועדות (אחדות ישראל, בנוגע למעשה בפועל, ובאופן נצחי) משתקפת גם בכל פרטי הענינים שנצטרפו בזמן זה, כפי שיתבאר לקמן (ס"ח ואילך).

ב. עפ"ז מובנת ההוראה הראשונה והעיקרית שיש לקחת מעצם קיומה של ההתוועדות – להוסיף בכל הענינים דאהבת ישראל ואחדות ישראל, הן במחשבה, הן בדל"ב, והן במעשה בפועל.

וכשם שכל עניני תורה ומצוותי צריכים להיות מתוך שמחה וטוב לבב – כן הוא בנדו"ד, שכל הפעולות הקשורות עם אהבת ישראל ואחדות ישראל יש לעשותן מתוך שמחה וטוב לבב, כלומר, אין להסתפק בכך שעוזר ומסייע לזולת בכל המצטרך לו בפועל ממש, אלא עוד זאת, שצריך לעשות זאת מתוך שמחה וטוב לבב.

דלכאורה, יכול מישהו לבוא ולטעון: בשלמא בנוגע לענין של מעשה בפועל – יכול לפעול על עצמו להתנהג כן, אבל בנוגע לענין השמחה – הרי מכיון שזהו רגש שבלב, כיצד שייך ציווי בנוגע לרגש הלב?! וע"ד השאלה הידועה בנוגע לציווי "ואהבת את ה' אלקיך" – כיצד שייך ציווי על אהבה, רגש שבלב?!

והמענה לזה – ע"ד המענה בנוגע לציווי "ואהבת את ה' אלקיך" – שע"י התבוננות המתאימה בדברים המעוררים את האהבה, בודאי יבוא לרגש של אהבה.

כולמר, המענה אודות ענין ההתבוננות כו', אינו משנה, ח"ו, את תוכן הציווי, שנאמר שהציווי הוא (לא על רגש הלב, כי אם) על ההתבוננות, שהרי פשטות הכתוב הוא שהציווי הוא על האהבה, אלא פירוש הדברים הוא – ששייך לצוות על רגש שבלב, מכיון שע"י ההתבוננות המתאימה בודאי יבוא לרגש של אהבה – עכ"פ באופן דאתכ"פ, גם כאשר נמצא במעמד ומצב ד"לב האבן", עוד לפני קיום היעוד "והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר" (כידוע פתגם אדמו"ר הזקן בענין זה).

ועד"ז בנדו"ד – שע"י ההתבוננות המתאימה בגודל מעלת הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל, בודאי תהי' הפעולה בענינים אלו מתוך שמחה וטוב לבב.

לא לזרוק "מים רותחים" ו"אבוקות של אור" על השני...

לפעמים בהתוועדות זורק אחד על השני "אבוקות של אור" ושופך ביחד עם זה "מים רותחים". תמורת זה שבהתוועדות צריך להתאחד עם השני באחדות וקירוב הלבבות – נעשה ענין הפכי לגמרי.

והמים הרותחים שהוא שופך, הנה ע"פ רוב, אין זה משום שהוא מצא מקום אצל השני בו יש לשפוך את המים – ולכן הוא שופך; בדיוק להיפך – יש אצלו מים רותחים והוא מחפש היכן לשפוך אותם, והוא נתפס על ענין כלשהו בכדי שיתאפשר לו לשפוך את המים הרותחים שיש לו.

ומובן שהוא היפך ענין התוכחה שצריכה להיות בדרכי נעם ובדרכי שלום להטיב עם הזולת; אך אצלו אין זה בכדי לעשות טובה לזולתו, אלא משום שעליו לשפוך את "המים רותחים" שלו.

ישנו הרי יצר הרע, א' קלוגניקער, ובא אליו בטענה שישנה שיחה של הרבי בענין זה, שבענינים אלו אין צורך לשאול את הרופא אלא יש לשאול את החולה, וגם גדולי החסידים היו נוהגים כן – ובמילא אין אף אחד שיוכל להביע כלפיו דיעה, שהרי הרבי בעצמו אמר שענין זה נמסר לחולה ולא לרופא.

אך באותה שיחה גופא, הנה "שוברה בצדה" – שזה נעשה מתוך ידידות אמיתית, ומתוך הכרת מעלת זולתו ובמטרה לעשות טובה. אך כאשר הוא כלל לא חפץ בטובתו של זולתו, הוא בכלל לא זקוק אליו, כי-אם שהוא צריך לשפוך את המים רותחים שלו ובמילא הוא מחפש אדם עליו אפשר לשפוך – על כך אין שום היתר.

וכמו"כ כל השיחות שמישהו ייתפס עליהם, הנה "שוברם בצדס" – שמדובר כשזה נעשה מתוך ידידות אמיתית וכו'.

יתן השי"ת שה"אבוקות של אור" יהיו במקום הרצוי וההתוועדות יהיו באופן הרצוי.

(משיחת שמחת בית השואבה תש"ח, תרגום חפשי ללה"ק בעריכת "ועד חיילי בית דוד")

"להיות יותר בין חסידים, ובפרט בהתוועדות"

כתי"ק כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במכתב מתאריך ז' אדר שני ה'תשי"א:

בענין כאב (המדומה – בגשמיות) הלב –

הנה בטח שומר הוראות הרופאים. וצריך – מער זיין צווישען חסידים, ובפרט בהתוועדות.

יענין מאז (באצוה-תאצוה) ה'ז' -
ה'נ' דעה שז'ר הולדות ה'ר' פ. ו'צ'ק-א'ע' זיין צווישען חסידים, ו'צ'ק-א'ע' זיין צווישען חסידים

הרה"ק ר' לויק, ושלתם יעינו בהשאלה. ולמחר ערב יבאו אליו.

השאלה – ככה סיפר הרה"ג ר"י תומרקין – למורי הרשב"ץ – היתה חמורה ביותר, והרב השואל הי' למדן מופלג בקי בבבלי וירושלמי, רמב"ם, והרבה ראשונים ואחרונים, והאריך בשאלתו בסברות עמוקות.

יום ולילה שקדנו שלשתנו בהשאלה ועוד לא עלה בידינו פשר דבר, וילך כ"ק הרה"ק הרי"ג לכו"ק אביו אדמו"ר לבקש ארכא עוד יום אחד לישא וליתן ביניהם בשאלה ההיא.

וביום השלישי – שחל אז ביום הרביעי בשבת – בערב, זכינו לאורה של חידושי תורה אשר הואיל כ"ק אדמו"ר להשמיענו בתשובת שאלה ההיא, וסיים דברי קדשו אשר כן גילה לו זקנו אדמו"ר הזקן נ"ע.

כ"ק הרה"ק מהרי"ג סיפר לי – ככה סיים הרה"ג ר"י תומרקין את ספרו – שבהיותו אחרי כן ביום החמישי אצל אביו כ"ק אדמו"ר ודברו שוב בענין ההוא, אמר לו כ"ק אדמו"ר:

בזכות זה שהדפיסו את הלקוטי תורה, ושני יהודים יושבים בישוב ולומדים את הדרושים של זקני עם ההגהות המבארות, מגלה לי סבי רזי תורה.

אינך יכול לשער כלל את גודל קורת הרוח שגורמים לבעל השמועה כאשר לומדים את תורתו. כל ההיכל של הצדיק מאיר משמחה, והברכות של בעל השמועה מגינות על הבני-בנים.

* * *

רשימה ג.

עסוק הייתי בלמוד עיוני במאמרי ההנחות של הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי זי"ע דשנת תקס"ז עם הגהות כ"ק אדמו"ר הרה"ק בעל צמח-צדק זי"ע.

וכשנכנסתי להוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק להתיר ספקותי בכמה ענינים, הואיל לענות לי הסבר ויסביר לי דבר דבור על אופנו.

ככלותו לבאר את אשר שאלתי, התחיל לאמר:

ולא המדרש עיקר אלא המעשה עיקר.

הלימוד העיוני הוא רק מדרש, והתוועדות היא מעשה דההתעוררות הטובה בעת ההתוועדות הנה מחשבה טובה זו הקב"ה מצרפה שתבא למעשה בפועל.

אספר לך – הואיל כ"ק אדמו"ר הרה"ק לומר לי – מגודל הפלאת מעלת התוועדות חסידים, פעולתה ונחיצותה.

והאריך לדבר בענין זה וגם סיפר איזה סיפורים ואח"כ דיבר בארוכה בסדר היכלות הצדיקים וענין השמחה בגן עדן התחתון ועליון, וענין ההילולא של צדיקים, וגודל הזכות למי שמשדל לקבוע ביום ההוא איזה לימוד בתורתו של בעל ההילולא.

דבר ודאי הוא – אמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק – אשר בימי ההילולא מעוררים הרביים רחמים על כל החסידים, נשיהם ובניהם, אבל זה רק התעוררות רחמים כללית. אך החסידים אשר קובעים ביום ההילולא לימוד והתוועדות חסידית, עבורם, ההתעוררות רחמים שונה לחלוטין כי הלימוד וההתוועדות זהו הפדיון נפש שחסידים מגישים אל בעל ההילולא.

* * *

בחודש טבת שנה ההיא היתה עת צרה – לי"ע – ליהודים שגרו בחלק העיר מאסקווא ששם היתה דירתנו, כי קם פקיד שוטרים חדש על רובע העיר ההיא, שונא ישראל גדול, והי' מחפש אחרי יהודים שלא היתה להם זכות הישיבה במאסקווא.

וביום ההילולא של הוד כ"ק אדמו"ר הזקן – כ"ד טבת – מבלי התחשב עם המצב הקשה באו הרבה מאנ"ש דמאסקווא – שלא היתה להם זכות הישיבה שם – לתפלת ערבית לדירתנו.

אחר תפלת ערבית, הואיל הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לאמר את הדרוש "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך". אחר סיום הדרוש הואיל לשבת כחצי שעה עם אנ"ש ש"י ובתוך שאר דברי קדשו אמר:

בטפח אחד מעל הקרקע גזירת מוסקבה בטלה. שלוחי מצוה אינן ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן. כאשר נעשים שליח שמקושרים אל המשלח, אין מה לפחד. את החסידים הרבי קישר בהתקשרות עצמית, זה שאוחז בידית-הדלת של הרבי ("ידעם רבינס קליאמקע"), שומרו הרבי בגשמיות וברוחניות.

יום ההילולא של צדיק זהו ליל השימורים של הנשמה, אלא שאנו החסידים צריכים לעשות כלים לקבלת האור בפנימיות. הכלי היא תורה ופנימיות התורה והתורה היא כוס של ברכה ברוחניות ובגשמיות.

* * *

רשימה ב.

בחורף שנת תר"י ישב הרה"ג ר' יוסף נ"ע תומארקין כשלשה חודשים בליובאוויטש, והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק צמח-צדק זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע קרבו מאד, והי' נותן לו להעתיק כמה תשובות וחדושי תורה בספרו צמח צדק שעוד לא נדפסו אז.

פעם קרא אותו הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק צמח-צדק ויראהו אחת השאלות שהגיעה אליו. ויאמר לו ללכת אל בנו הוד כ"ק אדמו"ר מוה"ר ישראל נח ולחתנו

דאָס וואָס עס קאָן אויפֿטאָן אַ חסידישע פּאַרבריינגען...

מכתב לקהילות אנ"ש בעיר ידועה, אשר בו נראה כמה גדול כוחה של התוועדות אנ"ש באהבת רעים

מתוך "קובץ מכתבים" של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע
הודפס ב"תהלים - אהל יוסף יצחק" ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א

נהניתי במאד מההתוועדות במסיבת אוהבים נאמנים וידידים, אשר כל התועדות מביאה תועלת רבה בחיזוק פנימי ברוחניות ובאהבה וקירוב הדעת, אשר איש את רעהו יעזרו בכל מה דאפשר בגשמיות כאחים על פי התורה להיות כל איש ואיש נוגע לו עניני חבירו כעניני עצמו ממש, לקחת חבל בשמחתו של חבירו בהרגש פנימי ולהשתתף בהפכו ח"ו לעודדו ולחזקו, אשר זה כל תוכן עניני התוועדות אנ"ש מאז ומקדם קדמתה לעורר את הלבבות בעבודת ה' באהבה ויראה, אשר התחלתה של אהבה והכלי שלה¹ היא אהבת ישראל בכלל ואהבת אחים במשפחת אנ"ש בפרט, ואהבה זו מביאה קירוב הדעות בהחלטות טובות בקביעות שיעורי לימוד בדא"ח.

וברירו מילתא שהתוועדות אנ"ש באהבה וידידות פנימית בסוד כי אב אחד לכולנו² גורם נחת רוח למעלה מעלה בהיכלי נשמות הצדיקים הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' שמסרו נפשם הק' לטובתן של אנ"ש בגו"ה, ופועל להצמיח ישועת צדקה לכל אשר יברכו בברכה המשולשת בבני חייא ומזונא לאחד החברים המסורים ונתונים לשמור לעשות ולקיים בלימוד ובפועל ככל אשר הורונו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע.

בקץ תרמ"ט התארח בליובאוויטש הרה"ח הנודע לשם תהלה בתוככי גאונים המשכילים והעמלים בעבודה שבלב זו תפלה מוהר"ר גרשון דוב זצ"ל.

בעת ההיא הי' שם גם הרה"ח הנודע לשם תהלה בתוככי אנ"ש מוהר"ר אברהם אבא פערסאן והרה"ח המפורסם מוה"ר מנחם מאניש מאַנענסזאָן ז"ל, ועוד איזה חסידים נוסף על אנ"ש החסידים הנקובים בשם ר' חנוך הענדיל, ר' אבא ואחדים מאזרחי העיר שהיו עוסקים בלימוד החסידות כמו מלמדי ר' ניסן, ר' מאיר מרדכי, ר' אהרן חוזה, ר' יעקב קאָפּל ועוד.

(1) ראה שיחת י"ט כסלו תרפ"ט.

(2) ראה תניא פלי"ב.

באחד הימים התועדו אצל החסיד הרמ"מ מאַנעסזאָן, וסיפורים שונים סופרו אז, והרה"ח הרב גרשון דוב שהי' תלמיד מובהק של הרה"צ ר' הלל מפאריטש זצ"ל סיפר, אשר פעם אחד הפליג ר' הלל בשבח התועדות אני"ש ואמר בזה"ל "דאָס וואָס עס קען אויפטאָן אַ חסידות'ישער פאַרבריינגען קען מלאך מיכאל ניט אויפטאָן" [=מה שהתועדות חסידית יכולה לפעול, מלאך מיכאל אינו יכול לפעול]. ואמר ר' הלל שבלשון הזה שמעתי מהחסיד ר' זלמן זעזמיר בשם זקני החסידים, וגם – הוסיף ר' הלל – סיפר החסיד ר' זלמן זעזמיר מה שמעו בעצמו מזקני החסידים מקושרי הרמ"מ מהאַרְאָדאָק אשר בנסוע הרמ"מ לאה"ק נתקשרו אח"כ לכ"ק רבנו הזקן:

פעם ישבו חסידי הרמ"מ מהאַרְאָדאָק בהתועדות וחזרו התורה ששמעו ובעת ההיא הי' גם רבינו הזקן בהאַרְאָדאָק, ולאחר חזרת התורה פעמיים ושלש התחילו לשוחח שיחות קדש, וגם הביאו משקה. בתוך הדברים עמד אחד החסידים שהי' ל"ע בעל יסורים באיזה מחלה אשר הרופאים לא מצאו לו מזור והתחיל לבכות ולבקש ברכה מאת המתועדים שיברכוהו ברפואה שלימה.

איזה מהחסידים כשמעם בקשת החסיד התחילו לשחוק ממנו, וכי אנחנו בכחנו לברך, מה ראית על ככה, ואחדים גם התרעמו עליו שהוא מאמין באנשים פשוטים כמהם, כי הברכות שייכות רק ליחידי סגולה, צדיקי הדור.

אבל החסיד לא שת לבו אליהם והרבה עוד להפציר, ומתוך התחננותו נתעורר מאד ויבכה בדמעות שלישי מעומקא דליבא.

פלוגת החסידים הנ"ל בראותם שחברם מתאמץ בבקשתו התחילו לנגן, בחשבם אשר בזה ישקיטו וירגיעו רוחו.

אז הכריז כ"ק רבנו הזקן "שא" וידמו המנגנים, וגם החסיד הבוכה חדל לבכות, ויאמר רבינו הזקן: אחי ורעי האם שכחתם אותה הפסקא³ אשר משמי שמיא נחיתא בטל אורות בגזרת עירין קדישין בסוד החבריא קדישא תלמידי רבינו הקדוש: דאָס וואָס עס קאָן אויפטאָן אַ חסיד'ישער פאַרבריינגען קען מלאך מיכאל ניט אויפטאָן.

כל חברי הועידה בזכרם המאמר המסופר נתלהבו בלהבת שלהבת אהבת רעים וכולם כאיש אחד התכוננו לברך את אחיהם החסיד בברכת רפוי"ש.

בהועידה ההיא, סיפר הרה"צ ר' הלל בשם הרה"צ ר"ז זעזמיר, ביאר הוד כ"ק רבנו הזקן את המאמר, דאס וואס עס קען אויפטאָן א חסיד'ישער פארבריינגעק קען מלאך מיכאל ניט אויפטאָן, במשל נפלא.

דרכם של קטנים, אמר רבנו הזקן, שהם חפצים כל דבר טוב רק לעצמם ולזולת אינם דואגים, ומקפידים על שלהם, ובטבעם מקנאים במה שיש לחבריהם, ומהם גם עינם רעה בשל אחרים, והם כעסנים ונרגזים ובעלי מדות רעות. ומבנים ומבנות כאלה

(3) כן הוא בהוצאה הראשונה וגם ב"התמים" ח"ב – גוף כ"ק אינו תח"י. וצע"ק. ואלי צ"ל: הפתקא.

ריח הוא ג"כ רוחני כמו אור, אבל ריח אינו עצמי, ע"כ הריח משתנה לפי תנאי המקום. במקום מים חיים הריח טוב, ובמקום אשפה הריח מסריח, אבל האור בכל מקום הוא זך וטהור.

* * *

אחרי הפסקה קצרה המשיך דיבורו לאמר:

הגם כי שמשא אכולא עלמא ניחא, בכל זאת רואים אנו שיש הבדל בפעולה של אור הזורח, שבדבר המלוטש, מרובה האור מאשר היותו בדבר שאינו מלוטש.

לדוגמא, כל מיני מתכות ואבנים טובות מקבלים אור השמש בצורה שונה מעצים ואבנים פשוטות. אך יש חילוק אם המתכות והאבנים טובות הם מלוכלכים או מצוחצחים.

אותו המתכת כשהוא מלוכלך בטיט ואבק הרי זה גם כן מקבל את אור השמש, אבל אין זה בערך לקבלת האור כאשר המתכת מצוחצח. שאז, משתקף בו כל העצמי של האור באופן שהמתכת עצמו נהי' אור המאיר.

התוועדות חסידית היא אור השמש שעל כולא עלמא ניחא. התוועדות חסידית עוזרת לכולם אפילו לזה שחושב שהוא נכנס הנה באקראי.

– ובאמת, העובדה שמישהו נכנס – אפילו בדרך אגב – להתוועדות חסידית הרי אין זה אקראי כ-אם השגחה פרטית והעזר האלקי מצד כי לא ידח ממנו נדח – אך הוא חושב שנכנס לכאן באקראי ואפילו על אחד שכזה, פועל עליו גם כן האור הזורח מהתוועדות חסידית.

אבל בכ"ז ישנו חילוק כאשר הכלי קיבול הוא מצוחצח, שאזי הקבלה היא אחרת. זה נחקק אז בהמקבל כך שהוא נעשה טופח על מנת להטפוח ואף עשרות שנים אחרי כן עומד מחזה ההתוועדות לנגד עיניו והמילים שהוא שמע אותם אז, חיים אצלו כביום שמעו.

מני אז ששמעתי אמרי-קודש אלו מפי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק – שמח"ת תרנ"ד – עד היום הנה בכל התועדות של חסידים שהנני נוכח, הנני מסתכל ובוחן את המתועדים. גם בהתועדות זו הכרתי את אופן חינוכם של המשתתפים בהתועדות.

* * *

כעבור שלש שעות הואיל כ"ק אאמו"ר הרה"ק לכבד את ההתועדות בביקורו.

דיבורו הראשון הי':

הסתלקותו של כ"ק אדמו"ר האמצעי היתה ביום הרביעי ובחסידים נהי' אז נטלו המאורות ממש, וקשה אפילו לשער את מצב החסידים אז שנתרו כיתומים.

מאשר ראה בעצמו או ששמע מוקני החסידים.

* * *

בהתוועדות זו ראיתי במוחש את גודל פעולתה של התוועדות על המתועדים, ואשר פעולה זו היא בכל אחד ואחד לפי אופן חינוכו ולפי אופן עבודתו, מתאים לדברי קדשו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בסעודת שמחת תורה שנת תרנ"ד שהפליג בשבח התוועדות חסידים, ופתח ואמר:

שמשא אכולא עלמא ניחא.

בערך לפני כחמישים שנה שמעתי בעת יחידות, מאבי [הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מוהר"ש זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע] את הפלאת המעלה של התוועדות חסידית.

ומאז, כל השנים התבוננתי הן בעצמי והן בחסידים לראות מה פעולת התוועדות חסידית, ובאתי לידי החלטה, שהתוועדות חסידית היא "שמשא" ש"אכולא עלמא ניחא".

כל חסיד מן הגדול בהשכלה ועבודה ועד לקטן, הרי התוועדות חסידית מחי' אותו ומעמידה אותו במעמד ומצב נפשי גבוה יותר.

ייאמר ברורות, כל בעל עבודה, הן זה שהוא בעל עבודה ד"כ"יף" – אתכפיא – והן מי שהוא כבר בעל העבודה ד"פשיט" – אתהפכא – הרי התוועדות חסידית נוגעת לו בכללות מהותו, נוגעת לו וכן לביתו וילדיו ועוברת בירושה עד סוף כל הדורות.

אחרי כן התחיל לנגן וכל המסובים ענו אחריו וינגנו משך זמן רב וכל ניגון חזר שתיים שלש פעמים בנעימות גדולה כשעיני קדשו סגורות.

* * *

וכשהפסיק לנגן הואיל לאמר:

אמת, שמשא אכולא עלמא ניחא, אך צריך להבין הענין ולהרגישו בפנימיות.

השמש הוא מאור האור, ז.א. השמש הוא העצמי של האור, אור השמש הוא אור המאור, ז.א. שאור השמש הוא אור עצמי, ועל כן, כמו שהמאור היכן שהוא, הוא עצמי, כמו כן האור העצמי בכל מקום שהוא, הוא אור עצמי, ועל כן שמשא אכולא עלמא ניחא כי בכל מקום שהוא, הוא אור עצמי.

אור השמש הוא אור הזורח בכל מקום. לאן שהאור מגיע, יש שם אור, ומגיע אור השמש לכל מקום ואפילו לחרך קטן של תריס עבה.

אור השמש, להיותו אור מן העצם שהוא כמו העצם, הוא זך וטהור אפילו במקום האשפה, כמו שהוא זך וטהור במקום מים חיים.

האב מצטער צער רב, כשרצה האב להיטיב חינוך ילדיו חיפז ומצא מדריך טוב מלמד בר פועל ויתן את הילדים על ידו להדריכם ולחנכם, וכעבור איזה משך זמן הסתכל בארחות חיי ילדיו והתנהגותם הטובה באהבה באחוה בשלום ובריעות, איש את רצון רעהו ימלא וכל אחד דואג לטובת חברו כלטובת עצמו ומהם גם המניחים דאגת עצמם בשביל דאגת מילוי צרכי חבריהם, אז האב נתמלא עונג ונח"ר מהנהגות בניו ומפליא לעשות לקיים משאלותיהם נוסף על גמול הטוב אשר גומל בעדינות לבבו להמדריך והמורה דרך בדרכי החיים.

וסיים הרה"צ ר"ז זעזמיר: אַ ברכה פון חסידים קען מער מעורר רחמים רבים זיין ווי די התעוררות רחמים פון מלאך מיכאל [=ברכה של חסידים יכולה לעורר יותר רחמים רבים מאשר התעוררות רחמים של מלאך מיכאל].

ואחרי אשר סיפר הרה"צ ר' הלל מה ששמע מר"ז זעזמיר, כך סיפר הרה"ח ר' גרשון דוב הני"ל, סיים ר' הלל: ואני מבאר לעצמי אותה הפסקא קדישא "דאָס וואָס עס קען אויפטאָן אַ חסידישער גוט ברודערשער" פאַרבריינגען קען מלאך מיכאל ניט אויפטאָן" היינו לבד שברכת החסידים בעת ועידתם לפעול בדבר גשמי דבני חייא ומזוני יותר מפעולת המלצת מלאך מיכאל, הנה עוד זאת שועידת חסידים פועלת ברוחני בהטבת ארחות חיי הנהגת הבנים והקורת רוח שנעשה מזה למעלה מעלה עד רום כל המעלות.

בביאור ארוך, סיפר ר' גרשון דוב, ביאר הרה"צ ר' הלל את המשל הני"ל של כ"ק רבנו הזקן.

(4) צ"ע כי בדברי רבנו הזקן אין לתיבה "גוט ברודערשער".

אבן הבוחן של התוועדות: עבודה בפועל מתוך חיות בענין הגאולה

ובנוגע לפועל: יש להתחיל בזה תיכף ומיד, בהתוועדות זו עצמה. . להדגיש את ענין הגאולה (בכל ענין וענין, ולכל לראש – הצפוי והדרישה לגאולה) מתוך **חיות** ד"ראשון", ומתוך **שמחה** (הקשורה עם חיות), ועד שהדבר מתבטא גם בנוגע להחיות שבהתוועדות עצמה – "**א לעבעדיקע התוועדות**", עד לחיות שבחיות – "לעבעדיק שבלעבעדיק" . . אשר, הסימן ואבן-הבוחן לזה הוא – אופן העבודה בפועל ממש בימים שלאח"ז, שנעשית מתוך חיות בענין הגאולה.

ועוד והוא העיקר – שהעבודה נעשית מתוך **שלימות החיות** (לא רק בנוגע לענין הגאולה, לפעול את הגאולה, אלא) **דהגאולה עצמה**, חיים נצחיים מצד גילוי בחי' היחידה שבכאור"א מישראל...

(משיחת ש"פ שמיני תשמ"ח)

”התוועדות חסידיית מחי' ומעמידה אותו במעמד ומצב נפשי גבוה יותר”

**אגרת קודש מיוחדת מכ”ק אדמו”ר מוהריי”צ נ”ע ממנה עולה כי
”את הנועם והעריבות האמיתי ביראת שמים וה”הנחה” האמיתית
בחסידות, מקבלים דרך ”א חסידישע פארבריינגען”**

- תרגום חפשי ללה”ק בעריכת ”ועד חיילי בית דוד” -

תקצ

בי”ה, ג’ אד”ר חצר”ת

פערקטאלדסדארף

שלום וברכה!

בנועם קראתי את הידיעות הנעימות מידידינו צמודי לבבי, – אניש והתמימים, ה' עליהם יחיו – מכל מקומות מושבותיהם במדינתם הטובה יע”א, בדבר קביעת עתים ללמוד חסידות ברבים ושמירת התקנה דאמירת תהלים בחול ובש”ק מברכין, ובגלל זאת יברכם השי”ת בברכה משולשת בבני חיי ומזונא רויחא.

שמחה כפולה ומשולשת היתה לי הידיעה על אדות מכתבי ההתעוררות אשר שלח לידידינו אניש והתמימים שי' ליום ההילולא של כ”ק אדמו”ר הזקן, אבינו הראשון, זצוקלה”ה נבג”מ זי”ע, ואשר ביום ההוא נתקיימו לימודי חסידות ברבים והתועדות רעים אהובים.

שלשה דברים הללו: א. שמירת יום ההילולא של צדיק בלימוד והתועדות, ב. לימוד פנימית התורה ברבים, ג. והתועדות – א חסידישער פאָרברענגען – אין להם שיעור לא בגשם ולא ברוח, זאת אומרת גם אם שנים שלשה אנשים בלבד שומרים את יום ההילולא או קובעים עתים ללמוד במקום הרבים ומתועדים בזמנים ידועים, אין שיעור לנחת הרוח שגורמים למעלה ואין סוף לרוב הטוב המגיע מזה למטה.

ברשימותי נמצאים כמה ענינים וספורים שמהם אנו למדים אפס קצה רוממות מעלת שלשה דברים הנ”ל, והנני שולח לו בזה ליקוט מקוצר משלש רשימות משנות תרנ”ז-תרנ”ח.

***

רשימה א.

הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק זצוקלה”ה נבג”מ זי”ע, הי' עובר לפני התיבה בשלשת התפלות – שחרית מנחה וערבית – ביום ההילולא של כ”ק אבינו הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק מוהר”ר שמואל – י”ג תשרי – ביום ההילולא של כ”ק חותנו הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק בעל צמח-צדק זצוקלה”ה נבג”מ זי”ע – י”ג ניסן – .

וביום ההילולא של כ”ק אאמו”ר הרה”ק האמצעי זצוקלה”ה נבג”מ זי”ע – ט' כסלו – הי' עובר לפני התיבה בתפלת ערבית, ובשחרית הי' אומר רק קדיש דרבנן שלפני התפלה, והקדישים מאשרי ובלצ”ג עד אחר עלינו, ובמנחה הי' אומר רק הקדיש שאחר עלינו, ולא הי' עובר לפני התיבה, אבל לפעמים הנה גם בתפלת ערבית לא הי' עובר לפני התיבה והי' אומר רק הקדיש שאחר עלינו, אבל הסדר דתפלת שחרית הי' שוה בכל שנה, וביום ההילולא של הוד כ”ק אדמו”ר הזקן זצוקלה”ה נבג”מ זי”ע – כ”ד טבת – הי' אומר בכל השלש תפלות רק קדיש האחרון בלבד.

***

תחלת חורף תרנ”ז, לרגלי חלישות הבריאות נסע הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק, עם כבוד אמי מורתי הרבנית שליט”א ועמדי למאסקווא לעסוק ברפואות.

שם במאסקווא הואיל כ”ק אאמו”ר הרה”ק לאמר את הדרוש ”וידעת היום והשבות אל לבבך” – הידוע אצל אניש בשם ”וידעת מאסקווער” – .

(אגב הנני להעיר, שראיתי כמה העתקות מדרוש זה ורשום עליהן שנאמר בשנת תרנ”ו, וטעות היא כי נאמר בשנת תרנ”ז כאמור).

יום ט' כסלו, הילולא של הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק האמצעי, חל בשנה ההיא ביום ש”ק פ' ויצא, והוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק הואיל לאמר אחר קבלת שבת את הדרוש ”והאבן הזאת אשר שמת מצבה יהי בית אלקים”.

החסיד ר' בנימין ז”ל בערלין התפלל תפלת ערבית לפני התיבה, והוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק אמר את הקדיש שלפני ברכו השני והקדיש שאחר עלינו, ולמחרתו בתפלת שחרית אמר את הקדיש דרבנן שקודם התפלה, והקדיש שאחר קריאת התורה – קדיש זה הי' אומר גם כשחל יום ההילולא בשני ובחמישי – והקדישים שאחר אין כאלקינו ועלינו, ובתפלת מנחה אמר רק הקדיש שאחר עלינו.

אניש דמאסקווא שבאו לתפלת שחרית אכלו סעודת ש”ק לעצמם בדירתנו שהיתה באחת הדירות בביתם של האחים מאנעסזאהן, ואחר תפלת המנחה סעדו סעודה ג' וחזרו את המאמר ”והאבן הזאת”, ואחר תפלת ערבית במוצש”ק סדרו התועדות אניש לכבוד חג יו”ד כסלו.

בין אניש שבאו להתועדות זו היו אחדים שהיו כמה פעמים אצל הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק צמח-צדק ואצל בנו הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק מוהר”ש, ויספרו איש איש